NÁVRHY GENERÁLNEHO ADVOKÁTA
PAOLO MENGOZZI
prednesené 11. januára 2007 [1]

1. Rozsudkom z 21. apríla 2005 [2] (ďalej len „napadnutý rozsudok") Súd prvého stupňa (ďalej len „Súd") zamietol žalobu, ktorú podal Holcim (Deutschland) AG proti Komisii, smerujúcu k získaniu náhrady nákladov bankovej záruky, vynaložených odvolateľom, aby mohol odložiť zaplatenie pokuty uloženej rozhodnutím, ktoré neskôr samotný Súd zrušil z dôvodu porušenia článku 85 Zmluvy ES (teraz článok 81 ES).

2. V tomto odvolaní odvolateľ navrhuje, aby Súdny dvor zrušil napadnutý rozsudok a zaviazal Komisiu na náhradu uvedených nákladov zvýšených o úroky z omeškania.

Skutkové okolnosti

3. Rozhodnutím Komisie z 30. novembra 1994 (ďalej len „rozhodnutie Cement") [3] Komisia potrestala spoločnosti Alsen Breitenburg Zement und Kalkwerke GmbH (ďalej len „ABZK") a Nordcement AG pokutami 3,841 milióna eur a 1,85 milióna eur za porušenie článku 85 Zmluvy ES.

4. ABZK a Nordcement podali na Súd proti tomuto rozhodnutiu žalobu a v súlade s možnosťou ponúknutou Komisiou sa obidve spoločnosti rozhodli zriadiť bankovú

1 — Jazyk prednesu: taliančina.

2 — Rozsudok Holcim (Deutschland)/Komisia, T-28/03, Zb. s. II-1357.

3 — Rozhodnutie 94/815/ES týkajúce sa konania o uplatnení článku 85 Zmluvy ES (vec IV/33.126 a 33.322 — Cement, Ú. v. ES L 343, s. 1).

záruku, čím sa vyhli povinnosti zaplatiť predmetné pokuty bezodkladne.

5. Rozsudkom z 15. marca 2000 (ďalej len „rozsudok Cement") [4] Súd zrušil rozhodnutie Cement, najmä v časti týkajúcej sa spoločnosti Alsen AG, neskôr spoločnosti Holcim (Deutschland) AG (ďalej len „odvolateľ"), ktorá medzičasom vznikla splynutím spoločností ABZK a Nordcement.

6. Odvolateľ teda požiadal Komisiu, aby mu nahradila náklady vyplývajúce zo zriadenia uvedených bankových záruk, spolu vo výške 139 002,21 eur. Komisia tieto náklady odmietla uhradiť.

Žaloba podaná na Súd a napadnutý rozsudok

7. Návrhom podaným do kancelárie Súdu 31. januára 2003 odvolateľ žiadal Súd, aby zaviazal Komisiu uhradiť mu sumu uvedenú v predošlom bode zvýšenú o úrok z omeškania so sadzbou 5,75 % ročne od 15. apríla 2000, ako aj trovy konania.

8. Napadnutým rozsudkom Súd žalobu zamietol a zaviazal odvolateľa na náhradu trov konania.

9. Na úvod je potrebné poznamenať, že Súd sa domnieval, že žaloba v rozsahu, v akom sa zakladá na článku 233 ES, [5] je neprípustná, a zamietol ako neprípustný subsidiárny návrh, aby sa žaloba považovala v rozsahu, v akom je založená na článku 233 ES, za žalobu o neplatnosť alebo žalobu na nečinnosť. [6]

10. Súd navyše skonštatoval, že žaloba obsahovala žiadosť o náhradu škody podľa článku 235 ES a článku 288 druhého odseku ES. [7] Uvedená žiadosť bola však podľa Súdu, s ohľadom na premlčanie podľa článku 46 Štatútu Súdneho dvora neprípustná v rozsahu, v akom sa týka nákladov bankovej

4 — Rozsudok Cimenteries CBR a i./Komisia, nazývaný „Cement", T-25/95, T-26/95, T-30/95 až T-32/95, T-34/95 až T-39/95, T-42/95 až T-46/95, T-48/95, T-50/95 až T-65/95, T-68/95 až T-71/95, T-87/95, T-88/95, T-103/95 a T-104/95, Zb. s. II-491.

5 — Napadnutý rozsudok, body 27 až 40 a bod 1 výroku.

6 — Tamže, body 41 až 46 a bod 2 výroku.

7 — Tamže, body 41 až 46.

záruky, ktoré odvolateľovi vznikli pred viac ako piatimi rokmi, pred podaním žaloby. [8]

11. V tejto súvislosti Súd pripomenul, že podľa judikatúry premlčacia doba žaloby o mimozmluvnú zodpovednosť Spoločenstva nemôže začať plynúť, kým nie sú splnené všetky podmienky, ktorým je podriadená povinnosť náhrady škody. V danom prípade sa podľa Súdu spôsobená škoda prejavila od zriadenia bankových záruk (a teda od 3. mája 1995, keď bola zriadená banková záruka ABZK, a od 18. apríla 1995, keď bola zriadená banková záruka Nordcement) a že od tejto chvíle mohol odvolateľ uplatniť mimozmluvnú zodpovednosť Spoločenstva uplatnením existencie budúcej, ale istej a určiteľnej škody, pretože túto škodu bolo možné predvídať s dostatočnou istotou. Súd navyše skonštatoval, že údajná škoda mala priebežnú povahu, lebo náklady súvisiace s uvedenými zárukami boli vypočítané pomerne k počtu dní, počas ktorých boli bankové záruky účinné. Súd teda uviedol, že premlčanie sa uplatní na obdobie predchádzajúce viac ako piatim rokom od dátumu konania prerušujúceho premlčanie, bez dotknutia sa práv vzniknutých v priebehu neskorších období, a že premlčanie bolo prerušené len z dôvodu začatia konania. [9]

12. Pokiaľ ide o vec samú, Súd sa naopak domnieval, že ak údajný nárok na náhradu škody ešte nie je premlčaný, žaloba je nedôvodná, pretože pre založenie mimozmluvnej zodpovednosti Spoločenstva chýbajú dva predpoklady.

13. Na jednej strane Súd vylúčil, že by v zmysle judikatúry Spoločenstva bolo porušenie práva Spoločenstva vytýkané v rozsudku Cement, pokiaľ ide o ABZK a Nordcement, dostatočne závažné. V tejto súvislosti Súd skonštatoval, že diskrečná právomoc Komisie bola v danom prípade „obmedzená", a že vec, ktorej sa týkalo rozhodnutie Cement a rozsudok Cement, bola mimoriadne zložitá a že Komisia čelila zložitej situácii, ktorú mala riešiť, z dôvodu ťažkosti uplatnenia ustanovení Zmluvy ES vo veci dohôd, pričom tieto ťažkosti narastali s početnosťou skutkových dôkazov v predmetnej veci. [10]

14. Na druhej strane Súd vylúčil, že by príčinná súvislosť medzi správaním vytýkaným odporkyni a uplatňovanou škodou mohla byť podľa judikatúry Spoločenstva posúdená ako dostatočne priama. Náklady odvolateľa na zriadenie bankovej záruky podľa Súdu [11] vyplynuli z jeho slobodného výberu nesplniť povinnosť zaplatiť pokutu v lehote stanovenej v rozhodnutí Cement

8 — Tamže, bod 74 a bod 3 výroku.
9 — Tamže, body 59, 60, 63, 68 až 70 a 74.
10 — Tamže, body 100, 102, 114 a 115.
11 — Tamže, body 123 a 124.

a zriadením bankovej záruky obísť pravidlá Zmluvy ES, ktoré na jednej strane rozhodnutiam Komisie, ktoré ukladajú peňažný záväzok osobám iným, než sú členské štáty, [12] priznávajú vykonateľnosť a na druhej strane vylučujú odkladný účinok žalôb podaných súdu Spoločenstva. [13]

Konanie pred Súdnym dvorom a návrhy účastníkov konania

15. Odvolateľ návrhom podaným do kancelárie Súdneho dvora 13. júla 2005 podal proti vyššie uvedenému rozsudku toto odvolanie.

16. Odvolateľ navrhuje, aby Súdny dvor:

— zrušil napadnutý rozsudok,

— zaviazal Komisiu uhradiť mu sumu 139 002,21 eura zvýšenú o úrok z omeškania so sadzbou 5,75 % ročne od 15. apríla 2000 alebo subsidiárne, vrátil vec Súdu prvého stupňa na ďalšie konanie,

— zaviazal Komisiu na náhradu trov konania.

17. Komisia navrhuje, aby Súdny dvor:

— zamietol odvolanie,

— zaviazal odvolateľa na náhradu trov konania.

12 — Článok 192 prvý odsek Zmluvy ES (teraz článok 256 prvý odsek ES).

13 — Článok 185 prvá veta Zmluvy ES (teraz článok 242 prvá veta ES).

Právna analýza

O prvom odvolacom dôvode týkajúcom sa čiastočného premlčania práva na náhradu škody

Tvrdenia účastníkov konania

18. Odvolateľ tvrdí, že Súd nesprávne vyložil pravidlá o premlčaní stanovené v článku 46 Štatútu Súdneho dvora. Pripomína, že podľa judikatúry Súdneho dvora premlčacia doba žaloby o mimozmluvnú zodpovednosť Spoločenstva nemôže začať plynúť, kým nie sú splnené všetky podmienky, ktorým je podriadená povinnosť náhrady škody. [14] Keďže podľa odvolateľa bolo zrušenie rozhodnutia Cement v prejednávanej veci podmienkou vzniku povinnosti Komisie nahradiť mu náklady bankovej záruky, lehota na premlčanie nároku na náhradu nákladov začala plynúť až od vyhlásenia rozsudku Cement. Odvolateľ zdôrazňuje, že žaloba o náhradu škody v dôsledku nezákonného rozhodnutia, ktorým sa ukladajú pokuty, by nemohla byť úspešná bez predchádzajúceho úspešného pokusu podať žalobu o neplatnosť tohto rozhodnutia.

19. Podľa odvolateľa sa Súd nesprávne opieral o samostatnosť žaloby o náhradu škody vo vzťahu k žalobe o neplatnosť, aby zamietol názor odvolateľa o začiatku plynutia premlčacej lehoty. Odvolateľ v tejto súvislosti poznamenáva, že v danom prípade sa nedá hovoriť o úplnej samostatnosti medzi dvomi typmi žalôb, pretože vznik škody bol priamo spojený s podaním žaloby o neplatnosť. Zriadenie bankových záruk bolo teda nevyhnutné práve z dôvodu podania uvedenej žaloby proti rozhodnutiu Cement.

20. Okrem toho Súd nezobral do úvahy, že v čase zriadenia bankových záruk škoda ešte nebola konkretizovaná. Podľa odvolateľa, v rozpore s tým, čo uviedol Súd, škoda v tom čase nebola ani istá, ani určiteľná, pretože jej rozsah závisel od trvania konania vo veci žaloby o neplatnosť pred súdom Spoločenstva.

14 — Rozsudok z 27. januára 1982, Birra Wührer a i./Rada a Komisia, 256/80, 257/80, 265/80, 267/80 a 5/81, Zb. s. 85, bod 10.

21. Odvolateľ okrem toho tvrdí, že Súd sa dopustil nesprávneho právneho posúdenia, keď sa domnieval, že išlo o škodu vznikajúcu priebežne. Naopak išlo o škodu jednorazovú, ktorá spočívala v zriadení bankových záruk na základe jedinej zmluvy a v následne bankami fakturovaných poplatkoch. Skutočnosť, že rozsah tejto škody závisel od trvania konania týkajúceho sa neplatnosti, nespôsobila to, že by sa táto škoda stala škodou, ktorá vznikla opakovane a postupne. A napokon samotný Súd si protirečil, keď v bode 63 napadnutého rozsudku uviedol, že v danom prípade ide o škodu budúcu a v bode 69 toho istého rozsudku vyslovil zase záver, že uvedená škoda vznikla postupne.

22. Odvolateľ subsidiárne vytýka Súdu, že neuznal aspoň to, že premlčanie práva na náhradu nákladov bankovej záruky bolo prerušené ešte pred podaním žaloby o náhradu škody podaním žaloby o neplatnosť proti rozhodnutiu Cement.

Posúdenie

23. Komisia uvádza, že hlavné tvrdenie odvolateľa v konečnom dôsledku vedie k tomu, že rozsudok Cement zakladá uvedenú mimozmluvnú zodpovednosť, čo je nezmyselné. Túto okolnosť je v skutočnosti potrebné hľadať v rozhodnutí Cement alebo v zriadení bankových záruk. Z uvedenej okolnosti okrem iného jasne vyplýva, že v okamihu zriadenia bankových záruk bola škoda určitá alebo aspoň určiteľná, pretože bolo možné vypočítať výšku poplatkov, ktoré mal, na základe sadzieb na tieto účely stanovených v zmluvách o bankovej záruke, odvolateľ bankám zaplatiť; Súd sa teda nedopustil nesprávneho právneho posúdenia, keď sa domnieval, že údajná škoda bola v danom okamihu dostatočne konkretizovaná. Tvrdenie odvolateľa, že údajná škoda nevznikla postupne, je len potvrdením toho, že samotná škoda vznikla v okamihu zriadenia bankových záruk a nie ku dňu vyhlásenia rozsudku Cement. A nakoniec aj tvrdenie odvolateľa, uvedené subsidiárne, je nedôvodné, pretože zo znenia článku 46 Štatútu Súdneho dvora jasne vyplýva, že premlčacia lehota sa prerušuje podaním žaloby o náhradu škody a nie podaním žaloby o neplatnosť.

24. Podľa článku 46 Štatútu Súdneho dvora „nároky vyplývajúce z mimozmluvnej zodpovednosti Spoločenstva sa premlčujú po uplynutí piatich rokov od udalosti, ktorá ich vyvolala“.

25. Ako mal Súdny dvor možnosť konštatovať, úlohou premlčania je uviesť do súladu ochranu práv poškodenej osoby so zásadou právnej istoty. [15] Podľa ustálenej judikatúry premlčacia doba žaloby o mimozmluvnú zodpovednosť Spoločenstva nemôže začať plynúť, kým nie sú splnené všetky podmienky, ktorým je podriadená povinnosť náhrady škody, a najmä predtým, ako bola konkretizovaná škoda, ktorá sa má nahradiť. [16]

26. Odvolateľ tvrdí, že v prejednávanej veci je jednou z podmienok pre vznik mimozmluvnej zodpovednosti Spoločenstva zrušenie rozhodnutia Cement.

27. Domnievam sa, že toto tvrdenie je nedôvodné.

28. Pripomínam, že vznik mimozmluvnej zodpovednosti Spoločenstva a uplatnenie práva na náhradu spôsobenej škody závisia od súhrnu podmienok, a to existencie protiprávneho správania inštitúcií Spoločenstva, skutočnej škody a existencie príčinnej súvislosti medzi protiprávnym správaním a skutočnou škodou. [17]

29. Po prvé, z judikatúry Spoločenstva teda nijako nevyplýva, že podmienka týkajúca sa protiprávneho správania dotknutej inštitúcie je splnená až v okamihu, keď o tejto protiprávnosti rozhodne súd. Rozhodnutie súdu o tejto protiprávnosti je samozrejme nevyhnutným predpokladom rozhodnutia o mimozmluvnej zodpovednosti Spoločenstva, ktoré však vôbec nie je podmienkou pre vznik tejto zodpovednosti a nemá ani vplyv na začatie plynutia premlčacej lehoty pre žalobu o náhradu škody.

30. Pri inom uvažovaní by to viedlo k tomu, že samotnému veriteľovi by bola daná možnosť rozhodnúť sa, či premlčaciu lehotu nechá plynúť alebo nie. Táto lehota by totiž neplynula, pokiaľ by veriteľ nepodal žalobu (o neplatnosť a/alebo o zodpovednosť) a pokiaľ by o protiprávnosti správania inštitúcie nebolo rozhodnuté.

31. Zdá sa mi jasné, že právna úprava premlčania robí odvolateľa zodpovedným za

15 — Uznesenie z 18. júla 2002, Autosalone Ispra dei Fratelli Rossi/Komisia, C-136/01 P, Zb. s. I-6565, bod 28.

16 — Rozsudok Birra Wührer a i./Rada a Komisia, už citovaný, bod 10, a uznesenie Autosalone Ispra dei Fratelli Rossi/Komisia, už citované, bod 30.

17 — Rozsudky Birra Wührer a i./Rada a Komisia, už citovaný, bod 9, a zo 14. októbra 1999, Atlanta/Európske spoločenstvo, C-104/97 P, Zb. s. I-6983, bod 65, ako aj uznesenie Autosalone Ispra dei Fratelli Rossi/Komisia, už citované, bod 29.

to, aby sám, prípadne s pomocou právnych poradcov, posúdil zákonnosť správania inštitúcie. Súd teda správne konštatoval v bode 65 napadnutého rozsudku, keď uviedol, že už od prijatia rozhodnutia Cement mal odvolateľ možnosť namietnuť porušenie práva Spoločenstva. Samotný Súd však už predtým v rozsudkoch Hartmann/Rada a Komisia [18] a Bühring/Rada a Komisia [19] uviedol, že na začatie plynutia premlčacej lehoty sa vyžaduje, aby poškodený zobral na vedomie skutkové okolnosti týkajúce sa škody, a nie jej protiprávnosť.

32. Po druhé, v rozpore s tým, čo tvrdí odvolateľ, skoršie zrušenie rozhodnutia Cement nebolo nevyhnutné ani nato, aby sa škoda, ktorá mala byť nahradená, mohla v prejednávanej veci považovať za konkretizovanú.

33. V tejto súvislosti Súd v napadnutom rozsudku skonštatoval, že od zriadenia bankových záruk bola škoda, ktorú uplatnil odvolateľ, škodou budúcou, ale už istou a určiteľnou, pretože túto škodu bolo možné predvídať s dostatočnou istotou. Z tohto dôvodu sa Súd domnieval, že od tohto okamihu mohol odvolateľ uplatniť mimozmluvnú zodpovednosť Spoločenstva a že rovnako od tohto okamihu začala v danej veci plynúť premlčacia lehota. [20]

34. Tieto úvahy vedú k tomu, že Súd sa zrejme domnieval, že premlčacia lehota pre žalobu o mimozmluvnú zodpovednosť Spoločenstva začína nevyhnutne plynúť od okamihu, keď sa podanie tejto žaloby stane možným. V tomto zmysle sa nakoniec jasne vyjadril generálny advokát Capotorti [21], ktorý v tejto súvislosti skonštatoval, že „každá premlčacia lehota pre podanie žaloby začína plynúť odo dňa, keď žaloba môže byť podaná“ a že „za predpokladu, že žaloba je podľa článkov 215 a 178 Zmluvy EHS (teraz články 288 ES a 235 ES) považovaná za žalobu, ktorú je možné podať aj pokiaľ ide o náhradu budúcich škôd, okamih, od ktorého môže byť žaloba podaná je okamihom, keď začína plynúť premlčacia lehota“.

35. Toto tvrdenie ma však nepresvedčuje a domnievam sa, že nezodpovedá tomu, čo uvádza judikatúra Súdneho dvora. Myslím si, rovnako ako odvolateľ, že uvedené tvrdenie nesprávne zamieňa otázku začatia plynutia premlčania s otázkou prípustnosti žaloby o náhradu škody.

18 — Rozsudok zo 16. apríla 1997, T-20/94, Zb. s. II-595, bod 112.

19 — Rozsudok zo 4. februára 1998, T-246/93, Zb. s. II-171, bod 68.

20 — Pozri napadnutý rozsudok, body 60 až 63 a 68.

21 — Návrhy prednesené 13. októbra 1981 vo veciach Birra Wührer a i./Rada a Komisia, už citovanej, a De Franceschi/Rada a Komisia (rozsudok z 27. januára 1982, 51/81, Zb. s. 108), bod 4.

36. Z judikatúry Súdneho dvora na jednej strane vyplýva, že článok 288 ES nezakazuje obrátiť sa na súd Spoločenstva, aby rozhodol o zodpovednosti Spoločenstva, pokiaľ ide o bezprostredne hroziacu škodu, ktorú možno predvídať s dostatočnou istotou, aj keď sa zatiaľ ujma nedá presne vyčísliť. Podľa Súdneho dvora môže byť totiž nevyhnutné, aby tak Súd rozhodol aj pri predchádzaní značnejších škôd, ak je príčina škody určitá. [22]

37. Na druhej strane z judikatúry Súdneho dvora vyplýva, že premlčacia lehota pre žalobu o zodpovednosť Spoločenstva nemôže začať plynúť skôr, ako je konkretizovaná škoda, ktorá má byť nahradená, alebo skôr, ako vzniknú škodlivé účinky protiprávneho aktu Spoločenstva. [23]

38. Z uvedeného podľa mňa vyplýva, že žalobu o náhradu škody podľa článku 235 ES možno podať, aj keď škoda ešte nebola konkretizovaná (ak však ide o škodu bezprostredne hroziacu a možno ju predvídať s dostatočnou istotou), premlčacia lehota však v žiadnom prípade nezačne plynúť predtým, ako je samotná škoda konkretizovaná.

39. Judikatúra citovaná v bode 36 vyššie v zásade smeruje k tomu, aby sa umožnilo podať žalobu o zodpovednosť, ktorá by bola inak považovaná za predčasnú, ako nástroj predbežnej ochrany vhodný na stanovenie rozsahu škodlivých následkov protiprávneho aktu Spoločenstva. Možnosť tejto predbežnej ochrany však nemá žiadny vplyv na začatie plynutia premlčacej lehoty, čo nakoniec zodpovedá aj záujmu Spoločenstva. Môže totiž viesť k obmedzeniu výšky náhrady, ktorú by bolo Spoločenstvo povinné uhradiť v prípade, ak by boli podmienky jeho mimozmluvnej zodpovednosti splnené.

40. Skutočnosť, že premlčacia lehota nemôže začať plynúť, kým nie je možné podať žalobu o náhradu škody, nemusí znamenať, že táto lehota začína plynúť v tom okamihu, keď je možné uvedenú žalobu podať.

41. A teda, v prejednávanej veci je časový odstup medzi okamihom, keď sa škoda stala *predvídateľnou s dostatočnou istotou*, a okamihom, keď bola škoda *konkretizovaná*, minimálny. Prvé časové obdobie, ako

22 — Rozsudky z 2. júna 1976, Kampffmeyer a i./Komisia a Rada, 56/74 až 60/74, Zb. s. 711, bod 6, a zo 14. januára 1987, Zuckerfabrik Bedburg/Rada a Komisia, 281/84, Zb. s. 49, bod 14.

23 — Rozsudky Birra Wührer a i./Rada a Komisia, už citovaný, body 10 a 11, a De Franceschi/Rada a Komisia, už citovaný, body 10 a 11.

správne skonštatoval Súd, sa spája so zriadením bankových záruk. Druhé časové obdobie, ktoré je však určujúce pre začatie plynutia premlčacej lehoty, je určiteľné od nasledujúceho dňa, pretože, ako stanovil Súd [24], náklady bankovej záruky sa akumulovali takou mierou, ako dni.

42. V každom prípade, skutočnosťou zostáva, že odvolateľ netvrdí, že premlčacia lehota začala plynúť nasledujúci deň po zriadení bankových záruk. Súdu naopak vytýka, že nezobral do úvahy skutočnosť, že ku konkretizácii škody došlo až zrušením rozhodnutia Cement. Domnievam sa, že táto výhrada je jasne nedôvodná, pretože náklady bankovej záruky, ktoré predstavujú údajnú škodu, začali vznikať, ako som práve uviedol, až nasledujúci deň po zriadení bankových záruk, teda oveľa skôr, ako bol vyhlásený rozsudok Cement.

43. Je isté, že na základe uvedeného rozsudku odvolateľovi zanikla povinnosť zaplatiť pokuty uložené rozhodnutím Cement spoločnostiam ABZK a Nordcement, čím sa ukončilo aj narastanie nákladov bankovej záruky odvolateľa. Konečná výška týchto nákladov, ktorá predstavovala údajnú škodu, sa teda stala vyčísliteľnou v plnej výške.

44. Vzhľadom na uvedené sa však nemožno domnievať, že premlčacia lehota nezačala plynúť pred týmto okamihom. Podľa judikatúry týkajúcej sa začatia plynutia premlčacej lehoty sa vyžaduje, aby bola škoda konkretizovaná a nie aby aj zanikla. Na druhej strane, z judikatúry v žiadnom prípade nevyplýva, že žalobu o náhradu škody podľa článku 235 ES možno podať len za podmienky, že v čase podania žaloby sa dá uplatňovaná škoda *v celom rozsahu* presne vyčísliť.

45. Domnievam sa teda, že Súd sa dopustil nesprávneho právneho posúdenia, keď uviedol, že premlčacia lehota v prejednávanej veci začala plynúť odo dňa (ktorý bol dňom zriadenia bankových záruk), keď sa škoda stala dostatočne predvídateľnou a bolo už možné podať žalobu o zodpovednosť, namiesto dňa, keď bola škoda skutočne konkretizovaná. Zastávam však názor, že táto výhrada odvolateľa sa má v každom prípade zamietnuť, pokiaľ neuvedie iné dôvody, pretože na rozdiel od toho, čo tvrdil odvolateľ, táto škoda nebola konkretizovaná rozsudkom Cement, ale splatnosťou prvých poplatkov za bankovú záruku, a to bolo nasledujúci deň po zriadení uvedených záruk.

46. Pokiaľ ide o ďalšie výhrady odvolateľa týkajúce sa okamžitého vzniku škody a nie postupného prerušenia premlčacej lehoty

24 — Napadnutý rozsudok, bod 61.

v dôsledku podania žaloby o neplatnosť rozhodnutia Cement, domnievam sa, že je jasné, že týmto výhradám nie je možné vyhovieť.

O druhom odvolacom dôvode týkajúcom sa podmienky protiprávnosti správania Spoločenstva

Tvrdenia účastníkov konania

47. Tvrdenie týkajúce sa okamžitého vzniku škody nemôže nijako zvýhodňovať odvolateľa, pretože aj keby bolo dôvodné, premlčanie žaloby o mimozmluvnú zodpovednosť by sa vzťahovalo na údajnú škodu v celom rozsahu a nie, ako bolo uvedené v napadnutom rozsudku, len na jej časť.

50. Odvolateľ predovšetkým tvrdí, že Súd sa dopustil nesprávneho právneho posúdenia, keď uviedol, že predpokladom mimozmluvnej zodpovednosti Spoločenstva je aj v danej veci dostatočne závažné porušenie práva Spoločenstva. Podľa odvolateľa judikatúra túto podmienku vyžaduje len vtedy, keď ide o mimozmluvnú zodpovednosť Spoločenstva vyplývajúcu z legislatívnych aktov, a nie aj vtedy, keď ide o mimozmluvnú zodpovednosť vyplývajúcu z rozhodnutí, ktorými sa ukladajú pokuty za porušenie práva hospodárskej súťaže, teda z rozhodnutí, pri ktorých pre vznik uvedenej zodpovednosti postačuje nezákonnosť.

48. Tvrdenie uvedené subsidiárne, ktoré sa týkalo prerušenia premlčacej lehoty naráža na jasné znenie článku 46 Štatútu Súdneho dvora, ktorý taxatívne uvádza úkony, ktoré prerušujú plynutie týmto článkom upravenej premlčacej lehoty. Okrem toho podanie žaloby o neplatnosť nie je vzhľadom na svoju povahu spôsobilé vyvolať také účinky, ktoré by prerušili premlčaciu lehotu žaloby o náhradu škody, pretože sama osebe nevyjadruje vôľu uplatniť právo na náhradu škôd spôsobených aktom, proti ktorému táto žaloba smeruje.

51. Odvolateľ subsidiárne uplatňuje, že v prejednávanej veci sa Komisia v každom prípade dopustila dostatočne závažného porušenia a že Súd nesprávne dospel k opačnému záveru.

49. A preto zastávam názor, že prvý žalobný dôvod má byť zamietnutý.

52. V tejto súvislosti odvolateľ po prvé vytýka Súdu, že pri posudzovaní toho, či

porušenie práva Spoločenstva zo strany Komisie bolo dostatočne závažné, sa neobmedzil nato, aby prihliadol na skutočnosť, že pri rozhodovaní vo veci Cement, inštitúcia nemala nijakú mieru voľnej úvahy. Tým, že Súd zobral do úvahy zložitosť skutkového stavu a ťažkosti uplatnenia právnych predpisov Spoločenstva vo veci dohôd ako vedľajšie kritérium, nesprávne sa odklonil od judikatúry, pretože podľa nej je miera voľnej úvahy, ktorou dotknutá inštitúcia disponuje, kritériom, ktoré je na účely rozhodnutia o existencii dostatočne závažného porušenia rozhodujúce.

53. Po druhé sa odvolateľ domnieva, že skutočnosti vytýkané spoločnostiam ABZK a Nordcement v rozhodnutí Cement a ich právne posúdenie neboli v žiadnom prípade také zložité, aby bolo možné vylúčiť uplatňovanú zodpovednosť Spoločenstva. Komisia v skutočnosti mala len posúdiť, či účasť uvedených spoločností na výmene informácií týkajúcich sa vývozných trhov počas porád European Cement Export Commitee (Európsky výbor pre export cementu) (ďalej len „EVEC") mohla byť porušením práva Spoločenstva v oblasti kartelov. Súd podľa odvolateľa pri vyvodení záveru, že skutkové okolnosti a právne otázky, ktoré sú predmetom rozhodnutia Cement, boli zložité, proti nemu nesprávne uplatnil okolnosti, ktoré sa podnikov ABZK a Nordcement netýkajú, ako aj ťažkosti Komisie, ktoré jej však vyplynuli z rozhodnutia prejednať skutočnosti a postavenie uvedených podnikov a tretích podnikov v rámci jediného konania a jediného rozhodnutia.

54. Súd sa podľa Komisie nedopustil nesprávneho právneho posúdenia, keď vylúčil, že by prijatie rozhodnutia Cement vo vzťahu k spoločnostiam ABZK a Nordcement bolo dostatočne závažným porušením a keď uviedol, že z rovnakého dôvodu neexistuje ani mimozmluvná zodpovednosť Spoločenstva.

55. Komisia popiera relevantnosť rozlišovania medzi normatívnymi aktmi a individuálnymi rozhodnutiami uvedeného odvolateľom, ktoré podľa najnovšej judikatúry nie je určujúce pre zistenie hraníc diskrečnej právomoci, ktorú má dotknutá inštitúcia. Domnieva sa však, že Súd správne zohľadnil aj zložitosť skutkových okolností, ktoré mala Komisia posúdiť. Nakoniec tvrdenie odvolateľa, že uvedený skutkový stav nebol zložitý, nie je v rámci odvolacieho konania prípustné, a je teda nedôvodné, pretože je potrebné zobrať do úvahy, ako to urobil Súd, nielen situáciu podnikov ABZK a Nordcement, ale celkovú situáciu v cementárskom odvetví v čase, keď nastali skutočnosti vo veci samej, ktorá bola v rozsudku Cement posúdená ako veľmi zložitá.

Posúdenie

56. Po tom, čo Súd v napadnutom rozsudku pripomenul, že vznik mimozmluvnej zodpovednosti Spoločenstva je podriadený splneniu súhrnu podmienok, medzi ktoré patrí aj nezákonnosť konania vytýkaného inštitúcii, [25] správne uviedol s ohľadom na uvedenú podmienku, že judikatúra Súdneho dvora vyžaduje, aby bolo preukázané, že správanie má v dostatočnej miere znaky porušenia právneho predpisu majúceho za cieľ udelenie práv jednotlivcom. [26]

57. Predpoklad existencie dostatočne závažného porušenia, na rozdiel od toho, čo tvrdí odvolateľ, ktorý sa na tento účel opiera a staršiu judikatúru, [27] neplatí len pre prípady, keď protiprávne správanie vytýkané dotknutej inštitúcii spočíva v prijatí normatívneho aktu. Judikatúra Súdneho dvora, ktorú uvádza Súd, ako aj nasledujúca judikatúra, [28] v tomto zmysle nijako neobmedzuje použitie uvedenej podmienky, ktorá má naopak všeobecnú povahu. [29]

58. Súd sa preto nedopustil nijakého nesprávneho právneho posúdenia, keď stanovil, že predpokladom mimozmluvnej zodpovednosti Spoločenstva za škody, ktoré boli odvolateľovi údajne spôsobené prijatím rozhodnutia Cement, je zistenie dostatočne závažného porušenia právneho predpisu majúceho za cieľ udelenie práv jednotlivcom.

59. Čo sa ďalej týka posúdenia tvrdenia, ktoré odvolateľ uplatnil subsidiárne, uvádzam najmä tú skutočnosť, že odvolateľ neprávom vytýka Súdu, že po tom, čo usúdil, že v prejednávanej veci bola miera voľnej úvahy Komisie „obmedzená", neprijal záver, ktorým by skonštatoval, že z rovnakého dôvodu existuje aj uvedené porušenie.

25 — Napadnutý rozsudok, bod 86.

26 — Napadnutý rozsudok, bod 87. Z tohto hľadiska Súd uvádza rozsudky zo 4. júla 2000, Bergaderm a Goupil/Komisia, C-352/98 P, Zb. s. I-5291, body 40 a 42 až 44; z 10. decembra 2002, Komisia/Camar a Tico, C-312/00 P, Zb. s. I-11355, body 52 až 55, a z 10. júla 2003, Komisia/Fresh Marine, C-472/00 P, Zb. s. I-7541, body 24 až 26.

27 — Rozsudok z 2. decembra 1971, Zuckerfabrik Schöppenstedt/Rada, 5/71, Zb. s. 975, bod 11, ktorý mimozmluvnú zodpovednosť Spoločenstva za škody spôsobené normatívnym aktom predpokladajúcim zvolenie hospodárskej politiky, podmienil existenciou závažného porušenia právneho predpisu vyššej právnej sily majúceho za cieľ ochranu jednotlivcov.

28 — Rozsudky z 23. marca 2004, Ombudsman/Lamberts, C-234/02 P, Zb. s. I-2803, bod 49, a z 12. júla 2005, Komisia/CEVA a Pfizer, C-198/03 P, Zb. s. I-6357, bod 63.

29 — Odvolateľ sa nakoniec mýli v tom, keď zdôrazňuje, že všetky rozsudky Súdneho dvora, na ktoré sa Súd v bode 87 napadnutého rozsudku odvoláva, sa týkali zodpovednosti v dôsledku normatívnych aktov. Už citovaný rozsudok Komisia/Camar a Tico sa totiž týka mimozmluvnej zodpovednosti vyplývajúcej z rozhodnutia Komisie, ktorým bola zamietnutá žiadosť o prechodné opatrenia podľa článku 30 nariadenia Rady (EHS) č. 404/93 z 13. februára 1993 o spoločnej organizácii trhu s banánmi (Ú. v. ES L 47, s. 1; Mim. vyd. 03/013, s. 388).

60. Je pravda, ako uvádza odvolateľ, že podľa judikatúry Súdneho dvora rozhodujúcim kritériom pre určenie, že porušenie práva Spoločenstva je dostatočne závažné, je zjavné a závažné prekročenie medzí diskrečnej právomoci inštitúciou Spoločenstva a že pre určenie, či v prejednávanej veci ide o takéto porušenie, je rozhodujúca miera voľnej úvahy, ktorou disponuje dotknutá inštitúcia. [30]

61. Z tej istej judikatúry však tiež vyplýva, že režim vyvodený Súdnym dvorom z ustanovenia článku 288 druhého odseku ES berie do úvahy najmä zložitosť riešených situácií, ťažkosti uplatnenia alebo výkladu textov a konkrétnejšie mieru voľnej úvahy, ktorou disponuje autor spochybneného aktu. [31]

62. Súd sa teda nedopustil nijakého nesprávneho právneho posúdenia, keď pri posudzovaní toho, či v prejednávanej veci došlo k dostatočne závažnému porušeniu, zohľadnil aj zložitosť situácií, o ktorých mala Komisia rozhodnúť, a ťažkosti uplatnenia príslušných ustanovení Zmluvy ES.

63. Pokiaľ ide o výhradu vznesenú proti posúdeniu Súdu o zložitosti jednak situácií, o ktorých mala rozhodnúť Komisia, ako aj ich právneho posúdenia, domnievam sa, že táto výhrada je prípustná len v tej časti, v ktorej sa vytýka Súdu, že v rámci tohto posúdenia zohľadnil skutočnosti, ktoré sa spoločností ABZK a Nordcement netýkajú.

64. Zdá sa mi totiž, že ani posúdenie zložitosti skutkového stavu, ani posúdenie zložitosti jeho právnej kvalifikácie nie sú právnymi otázkami, ale že majú byť preskúmavané ako posudzovanie skutočností, ktoré, ako je známe, nepodliehajú v rámci odvolania proti rozsudku Súdu preskúmaniu Súdnym dvorom, s výhradou skreslenia dôkazov, ktoré boli Súdu predložené, [32] avšak toto skreslenie nebolo v prejednávanej veci uplatnené.

65. Naopak, právnou otázkou, ktorá môže byť preskúmaná, je otázka smerujúca k určeniu toho, či v rámci uvedených posúdení, ktorých cieľom bolo zistenie, či porušenie práva Spoločenstva, ktorým bola spôsobená škoda podniku, je dostatočne závažné, je alebo či nie je prípustné zobrať

30 — Rozsudky Bergaderm a Goupil/Komisia, už citovaný, body 43 a 46; Komisia/Camar a Tico, už citovaný, body 54 a 55; Komisia/Fresh Marine, už citovaný, body 26 a 27, a Komisia/CEVA a Pfizer, už citovaný, body 64 a 66.

31 — Rozsudky Bergaderm a Goupil/Komisia, už citovaný, bod 40; Komisia/Camar a Tico, už citovaný, bod 52; Komisia/Fresh Marine, už citovaný, bod 24, a Komisia/CEVA a Pfizer, už citovaný, bod 62.

32 — Okrem iných rozsudky z 11. februára 1999, Antillean Rice Mills a i./Komisia, C-390/95 P, Zb. s. I-769, bod 29, a z 8. mája 2003, T. Port/Komisia, C-122/01 P, Zb. s. I-4261, bod 27.

do úvahy aj skutkové okolnosti a postavenie iných podnikov.

66. V súvislosti s touto otázkou, na úvod konštatujem, že keďže v prejednávanej veci išlo o uplatnenie článku 85 ods. 1 Zmluvy ES na údajné dohody a zosúladené postupy, alebo o jeho porušenia účasťou dvoch alebo viacerých podnikov na dohode, ako vyplýva z jeho znenia, je úplne zrejmé, že Komisia nemohla zistiť, či došlo k porušeniu tohto ustanovenia zo strany jediného podniku, ak by sa obmedzila len na stanovenie a posúdenie skutkových okolností, ktoré sa týkali výlučne len tohto podniku. A preto na rozdiel od toho, čo tvrdí odvolateľ, Komisia nemohla prijať také rozhodnutie, ktoré by sa týkalo len spoločností ABZK a/alebo Nordcement. [33]

67. Výhrada, ktorú vzniesol odvolateľ, smeruje najmä proti skutočnosti, že zložitosť veci týkajúcej sa spoločností ABZK alebo Nordcement Súd odôvodnil dĺžkou rozsudku Cement, avšak podľa odvolateľa, je táto dĺžka len dôsledkom toho, že najskôr Komisia a neskôr Súd sa rozhodli prejednať viacero *spojených vecí* v rámci jedného rozhodnutia. [34]

68. Z napadnutého rozsudku však vôbec nevyplýva, že by zložitosť skutkového stavu a jeho právneho posúdenia Súd vyvodzoval z dĺžky rozhodnutia Cement.

69. Je však iste pravda, že v prvej časti svojho odôvodnenia [35] Súd prvého stupňa zrejme neposudzoval zložitosť konkrétnych skutočností, ktoré Komisia vytýkala spoločnostiam ABZK a Nordcement, ako aj iným podnikom považovaným za zodpovedné za dve porušenia, ktoré boli uvedeným spoločnostiam vytýkané, ale zložitosť celej veci, ktorá je predmetom rozhodnutia Cement (ďalej len „vec Cement").

70. V tejto súvislosti je potrebné uviesť, že Komisia v rozhodnutí Cement skonštatovala veľký počet porušení článku 85 ods. 1 Zmluvy ES. [36] Vo vzťahu k spoločnostiam ABZK a Nordcement však boli preukázané len dve z týchto porušení: porušenie podľa článku 1 rozhodnutia Cement, alebo „dohoda, ktorá mala za cieľ rešpektovanie domácich trhov a úpravu prevozov cementu z jednej krajiny do druhej" a porušenie podľa článku 5 uvedeného rozhodnutia, alebo výmena informácií počas porád EVEC „o situácii týkajúcej sa dopytu a ponuky v tretích krajinách dovozcov, o cenách uplatňovaných pri vývoze,

33 — Pozri odvolanie, bod 52 *in fine*.
34 — Tamže.
35 — Pozri napadnutý rozsudok, body 103 až 106.
36 — Pozri rozhodnutie Cement, články 1 až 7.

o situácii týkajúcej sa dovozu v členských štátoch a o situácii týkajúcej sa dopytu a ponuky na vnútorných trhoch, smerujúcich k predchádzaniu vstupu konkurentov na príslušné vnútroštátne trhy Spoločenstva".

71. Vzhľadom na to, že v napadnutom rozsudku mal Súd posúdiť zložitosť riešených situácií nie na účely posúdenia toho, či bola dĺžka správneho konania primeraná, [37] ale aby zistil, či porušenie práva Spoločenstva, ktorého sa dopustila Komisia, čím poškodila spoločnosti ABZK a Nordcement, bolo dostatočne závažné, zastávam názor, že Súd nemal *bez ďalších spresnení*, ktoré sa však v napadnutom rozsudku nenachádzajú, odkázať na vec Cement, ako takú, ale len na porušenia, ktoré sa uvedeným spoločnostiam pripisujú.

72. Napriek tomu na jednej strane konštatujem, že odkazujúc na vec Cement, ako takú, Súd uviedol najmä tú skutočnosť, že zahŕňa veľmi významný počet podnikov a konkrétne takmer celý európsky cementársky priemysel. [38] Zo samotného výroku rozhodnutia Cement však vyplýva, že každý z ďalších podnikov, ktoré sa považovali za zodpovedné za porušenie článku 85 ods. 1 Zmluvy ES, sa spolu s ABZK a Nordcement podieľali na porušení uvedenom v článku 1 predmetného rozhodnutia. Z toho možno vyvodiť, že počet podnikov, ktoré sa podieľali na tomto údajnom porušení, zodpovedá rovnakému počtu podnikov zapojených do veci Cement a že ťažkosti vyplývajúce z veľkého počtu zúčastnených podnikov, o ktorých sa zmieňoval Súd, tak existovali najmenej pri jednom z dvoch porušení, ktoré boli vyššie uvedeným spoločnostiam vytýkané.

73. Na druhej strane, v ďalšej časti svojho odôvodnenia Súd uviedol, že zložitosť riešených situácií vyplývala najmä:

— zo skutočnosti, že podniky dotknuté vyšetrovaním Komisie boli členmi Cembureau (Európskeho združenia cementu), a to priamymi alebo *len nepriamymi* (pokiaľ v ňom boli zastúpené prostredníctvom svojich príslušných združení), a že toto bol práve prípad spoločností ABZK a Nordcement, [39]

37 — V bodoch 104 a 105 napadnutého rozsudku Súd odkázal na niektoré tvrdenia týkajúce sa zložitosti veci, ktorá bola predmetom rozhodnutia Cement, ktoré však v rámci rozsudku Cement boli uvedené v súvislosti so skúmaním primeranosti týkajúcej sa trvania správneho konania.

38 — Pozri napadnutý rozsudok, body 103, 105 a najmä 114.

39 — Tamže, bod 107.

— zo skutočnosti, že vzhľadom na časť rozhodnutia Cement, ktorá sa týka špecificky odvolateľa, Komisia bola konfrontovaná s dôkazovými prostriedkami, ktorých výklad nebol zrejmý [40] a že musela analyzovať značný počet dokumentov, [41]

— osobitne zo skutočnosti, že hoci Súd prvého stupňa zrušil rozhodnutie Cement v prípade uvedených spoločností, napriek tomu konštatoval, že Komisia disponovala určitým množstvom indícií spôsobilých potvrdiť jej predpoklad, ktorý Súd napokon nepovažoval za dostatočne podložený, podľa ktorého spolupráca uprostred EVEC mala za cieľ posilniť pravidlo rešpektovania domácich trhov. [42]

74. Odvolateľ sa nijako nezmieňuje ani nepopiera tieto zistenia Súdu, ktoré, ako jasne vyplýva z bodu 114 napadnutého rozsudku, boli v súvislosti s veľkým počtom zúčastnených podnikov zisteniami, na základe ktorých Súd nakoniec prijal záver, že situácie, ktoré mala Komisia vyriešiť, boli mimoriadne zložité.

75. Za týchto okolností, aj za predpokladu, že by sa Súd dopustil nesprávneho posúdenia tým, že v prvej časti svojho odôvodnenia týkajúceho sa zložitosti riešených situácií odkázal na vec Cement ako na celok namiesto toho, aby odkázal na konkrétne porušenia vytýkané spoločnostiam ABZK a Nordcement, tento nedostatok nemal podľa mňa žiadny vplyv na záver Súdu uvedený v predchádzajúcom bode.

76. Pokiaľ ide o ťažkosti uplatnenia príslušných ustanovení právnych predpisov, v napadnutom rozsudku nie je uvedená žiadna skutočnosť, ktorá by umožňovala tvrdiť, že ich Súd neposúdil vo vzťahu ku konkrétnym porušeniam vytýkaným spoločnostiam ABZK a Nordcement. Z bodu 115 napadnutého rozsudku naopak výslovne vyplýva, že ťažkosti uplatnenia ustanovení Zmluvy ES vo veci dohôd, ktoré sú pre tieto ustanovenia vlastné „boli o to dôležitejšie, že skutkové dôkazy v predmetnej veci, *vrátane tých, ktoré sa týkali rozhodnutia vzťahujúceho sa na žalobcu [ABZK a Nordcement]*, boli početné“. [43]

40 — Tamže, bod 108.

41 — Tamže, bod 114.

42 — Tamže, bod 113.

43 — Kurzívou zvýraznil generálny advokát.

77. Nezdá sa teda mi, že by tejto výhrade bolo možné vyhovieť.

78. Nakoniec je potrebné uviesť — za súčasného zdôraznenia zákonnosti zohľadnenia celej miery voľnej úvahy, ktorou Komisia disponovala, zložitosti skutkového stavu a ťažkostí uplatnenia právnych predpisov — že odvolanie neobsahuje žiadnu konkrétnu výhradu, ktorá by sa týkala hodnotenia týchto okolností zo strany Súdu, ktoré ho viedlo k tomu, aby rozhodol, že porušenie práva Spoločenstva, ktorého sa dopustila Komisia, nie je dostatočne závažné. A teda Súdny dvor nie je povinný o tejto veci rozhodnúť.

79. Vzhľadom na to, čo bolo doposiaľ uvedené, sa domnievam, že aj druhý odvolací dôvod má byť zamietnutý.

O treťom odvolacom dôvode týkajúcom sa príčinnej súvislosti medzi protiprávnym správaním a údajnou škodou

80. Pokiaľ by Súdny dvor, ako navrhujem, druhý odvolací dôvod zamietol, nebolo by potrebné skúmať ani tretí odvolací dôvod týkajúci sa existencie príčinnej súvislosti medzi protiprávnym správaním a údajnou škodou.

81. Z ustálenej judikatúry vyplýva, že vzhľadom na to, že vznik mimozmluvnej zodpovednosti Spoločenstva je podmienený splnením troch podmienok, t. j. nezákonnosť konania, ktorá sa vytýka inštitúcii Spoločenstva, skutočnosť škody a existencia príčinnej súvislosti medzi správaním inštitúcie a údajnou škodou, ktoré sú kumulatívne, na zamietnutie žaloby o náhradu škody postačuje nesplnenie jednej z nich. [44]

82. Keďže odvolateľ nepreukázal v prejednávanej veci existenciu nesprávneho právneho posúdenia, ktoré by mohlo spochybniť platnosť rozhodnutia Súdu o neexistencii dostatočne závažného porušenia práva Spoločenstva a keďže toto konštatovanie Súdu samo osebe odôvodňuje zamietnutie návrhu o náhradu škody predloženého odvolateľom, skúmanie tretieho

44 — Pozri okrem iných rozsudky z 15. januára 1987, GAEC de la Ségaude/Rada a Komisia, 253/84, Zb. s. 123, body 9 a 21; z 9. septembra 1999, Lucaccioni/Komisia, C-257/98 P, Zb. s. I-5251, bod 14, a Atlanta/Európske spoločenstvo, už citovaný, bod 65.

odvolacieho dôvodu je zbytočné, lebo jeho prípadná dôvodnosť by *za daných okolností* neumožňovala spochybniť výrok napadnutého rozsudku. [45]

83. K posudzovaniu tretieho odvolacieho dôvodu pristupujem len z dôvodu, že by Súdny dvor vyhovel druhému žalobnému dôvodu, alebo že by sa rozhodol, že tretí žalobný dôvod preskúma skôr ako druhý.

Tvrdenia účastníkov konania

84. Odvolateľ sa domnieva, že Súd v prejednávanej veci nesprávne uplatnil judikatúru Súdneho dvora, podľa ktorej Spoločenstvo môže byť zodpovedné iba za škodu, ktorá dostatočne priamo vyplýva z protiprávneho správania dotknutej inštitúcie. [46]

85. Odvolateľ po prvé tvrdí, že údajná škoda dostatočne priamo vyplýva z rozhodnutia Cement, pretože ak by Komisia voči nemu uvedené rozhodnutie neprijala, odvolateľ by nemusel podať žalobu o neplatnosť a nemusel by zriadiť bankové záruky.

86. Po druhé uvádza, že rozhodnutie zriadiť uvedené záruky namiesto bezodkladného zaplatenia uloženej pokuty neprerušuje príčinnú súvislosť, pretože výrok rozhodnutia Cement a neexistencia odkladného účinku žaloby o neplatnosť zaväzovali sankcionované podniky, aby zabezpečili, že Komisia bude mať istotu o zaplatení pokuty. Z tohto hľadiska by bolo neprípustné, aby sa na tieto dve formy záruk, ktoré mohli byť Komisii ponúknuté, a teda zriadenie bankových záruk alebo bezodkladné zaplatenie pokuty, vzhľadom na ich právne dôsledky, uplatňoval rozdielny postup.

87. Odvolateľ po tretie zdôrazňuje, že zriadenie bankových záruk bolo v súlade s „povinnosťou znížiť škodu“, ktorá mu vyplývala ako poškodenému z protiprávneho konania a mala slúžiť na zmiernenie škody, ktorú by Komisia inak musela nahradiť. Odvolateľ však uvádza, že pokiaľ by bol nútený zobrať si pôžičku, aby

45 — Inými slovami, tretí odvolací dôvod smeruje proti skutočnosti, ktorá bola v odôvodnení rozsudku Súdu uvedená kvôli úplnosti, a keďže je tento dôvod irelevantný, musí byť zamietnutý, pretože výrok rozsudku je postavený na inom odôvodnení, *ktoré vzhľadom na výhrady odvolateľa obstojí.*

46 — Rozsudok zo 4. októbra 1979, Dumortier a i./Rada, 64/76, 113/76, 167/78, 239/78, 27/79, 28/79 a 45/79, Zb. s. 3091, bod 21.

od bánk získal prostriedky na zaplatenie pokuty, úroky z dlhov, ktoré by musel zaplatiť a ktoré by mu Komisia bola povinná nahradiť z dôvodu náhrady škody, aj keby boli znížené o úrokové výnosy, ktoré by pre Komisiu vyplývali z čiastky pokuty, by boli vyššie než poplatky za bankové záruky. Súd sa teda nesprávne domnieval, že údajnú škodu nie je možné nahradiť, pretože inak by Komisia bola penalizovaná povinnosťou nahradiť sumy, ktorými nikdy nedisponovala. Odvolateľ zdôrazňuje, že účelom povinnosti nahradiť škodu podľa článku 288 druhého odseku ES je práve to, aby boli inštitúcie zodpovedné za škody, ktoré spôsobia tretím osobám prijatím nezákonných rozhodnutí.

88. Komisia však uvádza, že chýba akákoľvek priama príčinná súvislosť medzi jej správaním a vznikom údajnej škody, ktorá závisela iba od slobodného rozhodnutia odvolateľa, že namiesto dočasného zaplatenia pokuty zriadi bankové záruky. Okrem toho uvádza, že náklady bankovej záruky by vznikli aj vtedy, keby jeho žalobe, ktorú podal proti rozhodnutiu Cement, Súd nevyhovel.

Posúdenie

89. Pokiaľ ide o mimozmluvnú zodpovednosť podľa článku 288 druhého odseku ES, súdy Spoločenstva vždy potvrdili, že Spoločenstvo môže byť považované za zodpovedné, iba ak škoda dostatočne priamo vyplýva z nezákonného správania dotknutého orgánu [47] alebo inými slovami, že táto zodpovednosť predpokladá existenciu priamej príčinnej súvislosti [48] (alebo bezprostrednej [49]) medzi protiprávnym správaním a škodou. [50]

90. Proti tejto judikatúre, na ktorú sa napadnutý rozsudok odvoláva a na ktorú sa

47 — Rozsudok Dumortier a i./Rada, už citovaný, bod 21, ako aj rozsudky Súdu z 11. júla 1996, International Procurement Services/Komisia, T-175/94, Zb. s. II-729, bod 55; z 25. júna 1997, Perillo/Komisia, T-7/96, Zb. s. II-1061, bod 41, a z 29. októbra 1998, TEAM/Komisia, T-13/96, Zb. s. II-4073, bod 68.

48 — Rozsudky z 30. januára 1992, Finsider a i./Komisia, C-363/88 a C-364/88, Zb. s. I-359, body 28 a 50 (tento sa však týkal mimozmluvnej zodpovednosti ESUO), a Bergaderm a Goupil/Komisia, už citovaný, body 41 a 42, a uznesenie z 12. apríla 2005, DLD Trading Company Import-Export/Rada, C-80/04 P, neuverejnené v Zbierke, bod 45, ako aj rozsudky Súdu z 18. septembra 1995, Blackspur a i./Rada a Komisia, T-168/94, Zb. s. II-2627, bod 40, a z 13. septembra 2006, CAS Succhi di Frutta/Komisia, Zb. s. I-2763, bod 37.

49 — Rozsudok Finsider a i./Komisia, už citovaný, bod 25.

50 — Existenciu priamej príčinnej súvislosti požaduje nakoniec aj judikatúra Spoločenstva aj na účely rozhodnutia o mimozmluvnej zodpovednosti členského štátu za škody, ktoré spôsobil porušením práva Spoločenstva, ktoré mu možno pripísať. Pozri rozsudky z 5. marca 1996, Brasserie du pêcheur a Factortame, C-46/93 a C-48/93, Zb. s. I-1029, body 51 a 65; z 23. mája 1996, Hedley Lomas, C-5/94, Zb. s. I-2553, body 25 a 32, a z 15. júna 1999, Rechberger a i., C-140/97, Zb. s. I-3499, bod 72.

výslovne odvoláva aj sám odvolateľ, odvolateľ nijako nenamieta. Súdu však vytýka tú skutočnosť, že v prejednávanej veci ju nesprávne uplatnil.

91. Napriek tomu si myslím, že tým, že sa v prvej časti tohto odvolacieho dôvodu (pozri bod 85 vyššie) odvolateľ domnieva, že požadovaná príčinná súvislosť v prejednávanej veci existuje z toho dôvodu, že ak by Komisia voči spoločnostiam ABZK a Nordcement neprijala rozhodnutie Cement, tieto spoločnosti by neboli nútené zriadiť bankové záruky, v skutočnosti uplatňuje koncepciu príčinnej súvislosti, ktorá je odlišná od koncepcie, ktorú je možné vyvodiť z judikatúry Spoločenstva. Toto tvrdenie — ktoré je prípustné, pretože nastoľuje právnu otázku — zrejme vyjadruje koncepciu, podľa ktorej na to, aby existovala uvedená súvislosť *postačuje*, že nevyhnutnou podmienkou (*condicio sine qua non*) pre vznik škody bolo protiprávne správanie v tom zmysle, že táto by nevznikla, keby k uvedenému správaniu nedošlo.

92. Je teda celkom jasné, že táto koncepcia široko chápanej príčinnej súvislosti, ktorá nachádza určitú odozvu v práve mimozmluvnej zodpovednosti malého počtu členských štátov, judikatúra Spoločenstva, ktorá sa týka článku 288 druhého odseku ES, neuznáva. Táto judikatúra, ako je uvedené v bode 89 vyššie, sa však týka len zodpovednosti Spoločenstva za škody, ktoré vyplývajú priamo alebo dokonca *dostatočne* priamo z protiprávneho správania dotknutej inštitúcie, pričom uplatnenie tejto zodpovednosti na škody, ktoré sú iba vzdialeným následkom tohto správania, sa nepripúšťa [51].

93. Zdá sa mi, že prvá časť tohto odvolacieho dôvodu má byť preto zamietnutá.

94. V rámci toho istého dôvodu však odvolateľ predkladá aj iné tvrdenia (pozri body 86 a 87), z ktorých nemusí vyplývať, že ide o koncepciu príčinnej súvislosti založenej len na myšlienke *condicio sine qua non* a nezdá sa, že by tieto tvrdenia logicky odporovali užšie chápanej príčinnej súvislosti. Uvedené tvrdenia smerujú k tomu, aby sa preukázalo, že rozhodnutie odvolateľa zriadiť bankové záruky neprerušilo (priamu) príčinnú súvislosť medzi rozhodnutím Cement

51 — Pozri rozsudok Dumortier a i./Rada, už citovaný, bod 21.

a škodami spojenými so zriadením vyššie uvedených záruk.

95. Pripomínam, že Súd v danej veci vylúčil existenciu vyššie uvedenej súvislosti predovšetkým na základe toho, že riešenie, ktoré spočívalo v zriadení bankovej záruky namiesto bezodkladného zaplatenia pokuty, bolo ponechané „na voľnú úvahu podnikov", a „teda nemalo záväznú povahu vyplývajúcu z rozhodnutia Cement". [52]

96. Zdá sa, že tento dôvod vyjadruje koncepciu, že pokiaľ sa ten, kto si uplatňuje škodu spôsobenú protiprávnym správaním inštitúcie, svojím konaním spolupodieľa na vzniku tejto údajnej škody, táto skutočnosť prerušuje príčinnú súvislosť medzi uvedeným správaním a škodou, pokiaľ však nie je *nevyhnutným* dôsledkom správania inštitúcie, ale výsledkom slobodného rozhodnutia v tom zmysle, že toto rozhodnutie nie je povinnosťou toho, komu bola škoda spôsobená. Takéto rozhodnutie by vstúpilo medzi správanie inštitúcie a škodu tak, že škoda by bola len nepriamym a vzdialeným dôsledkom správania inštitúcie.

97. V druhej a tretej časti tohto odvolacieho dôvodu odvolateľ predovšetkým uplatňuje, že, ako uviedol Súd, rozhodnutie zriadiť bankové záruky v danom prípade nebolo vôbec slobodné, ale malo záväznú povahu. V tejto súvislosti odvolateľ uvádza, že zriadenie bankových záruk zodpovedalo na jednej strane povinnosti splniť požiadavku Komisie, ktorá potrebovala mať istotu, že pokuta bude zaplatená, a na druhej strane údajnej „povinnosti znížiť škodu", ktorá vznikla poškodenému protiprávnym konaním.

98. V tejto súvislosti je potrebné najskôr zistiť, či tieto tvrdenia môžu byť preskúmané v rámci odvolania alebo či sú naopak neprípustné, keďže smerujú k tomu, aby bolo stanovenie alebo posúdenie skutkových okolností obsiahnutých v napadnutom rozsudku spochybnené.

99. Uvádzam, že odvolateľ týmito tvrdeniami nespochybňuje správnosť výkladového postupu Súdu — ktorý sa zdá byť dosť zužujúci — a domnieva sa, že škoda dostatočne priamo vyplýva zo správania inštitúcie iba vtedy, ak je jej nevyhnutným dôsledkom. Zdá sa, že odvolateľ, ktorý nenavrhuje inú koncepciu príčinnej súvislosti, len vytýka Súdu, že rozhodnutie podniku zriadiť bankové záruky, ktorému bolo uložené zaplate-

52 — Napadnutý rozsudok, body 123 a 124.

nie pokuty, posúdil ako slobodné rozhodnutie a nie ako jeho povinnosť.

100. Má sa táto kvalifikácia považovať za výsledok *posúdenia skutkových okolností* Súdom, ktoré ako také podlieha preskúmaniu Súdnym dvorom, alebo ide skôr o *právnu kvalifikáciu skutkových okolností*, ktoré možno pred Súdnym dvorom napadnúť?

101. Prikláňam sa skôr k tomu, že aj keď táto kvalifikácia slúži na zistenie konkrétnej existencie príčinnej súvislosti, je ešte právnou kvalifikáciou skutkových okolností, a to vedie k prípustnosti vyššie uvedených tvrdení odvolateľa. Domnievam sa však, že vo veci samej týmto tvrdeniam nie je možné vyhovieť.

102. Na jednej strane si myslím, že zriadenie bankovej záruky sa skutočne nedá považovať za alternatívnu povinnosť sankcionovaného podniku. Ako správne uviedol Súd, podnik, ktorému bolo na základe rozhodnutia Komisie uložené zaplatiť pokutu, je z právneho hľadiska povinný zabezpečiť zaplatenie pokuty v lehote stanovenej v rozhodnutí, s výnimkou prípadu, keď Súd nariadi jeho odkladný účinok. Zriadenie bankovej záruky je naopak len možnosťou, ktorú Komisia ponúka sankcionovaného podniku, aby mohol splnenie tejto povinnosti dočasne odložiť, to znamená, že počas trvania súdneho preskúmania rozhodnutia, ktorým sa ukladá pokuta.

103. Zaplatenie pokuty a zriadenie bankovej záruky nemôžu teda byť, pokiaľ ide o to, čo nás zaujíma, postavené na roveň v kontexte — čo treba upresniť — výkladového postupu, akým je postup, ktorý som uviedol v bode 96 vyššie, ktorý týmito tvrdeniami odvolateľa nie je spochybnený, a jeho správnosť preto nie je z tohto hľadiska potrebné posudzovať.

104. Na druhej strane, aj keď je pravda, že v súlade so všeobecnou zásadou, ktorá je spoločná všetkým právnym poriadkom členských štátov, poškodený musí vynaložiť primeranú starostlivosť pri obmedzení rozsahu škody, v opačnom prípade hrozí nebezpečenstvo, že škodu bude musieť znášať sám, [53] domnievam sa, že je prehnané tvrdiť, že podnik, ktorému bolo nezákonne uložené zaplatiť pokutu, má priam povinnosť zriadiť bankovú záruku, pokiaľ sa *ex ante* ukáže, že z tejto záruky mu vzniknú nižšie náklady ako

53 — Rozsudky z 19. mája 1992, Mulder a i./Rada a Komisia, C-104/89 a C-37/90, Zb. s. I-3061, bod 33; Brasserie du pêcheur a Factortame, už citovaný, bod 85, a zo 16. marca 2000, Parlament/Bieber, C-284/98 P, Zb. s. I-1527, bod 57.

škoda, ktorú by mu Komisia mala prípadne nahradiť.

105. Preto navrhujem, aby Súdny dvor zamietol tvrdenia predložené odvolateľom, ktorými chce dokázať, na rozdiel od toho, ako konštatoval Súd v napadnutom rozsudku, že rozhodnutie zriadiť bankové záruky bolo v prejednávanej veci povinné a *ako také* nebolo spôsobilé prerušiť príčinnú súvislosť medzi rozhodnutím Cement a údajnou škodou.

106. V tretej časti tohto odvolacieho dôvodu (pozri bod 87 vyššie) je však uvedená ďalšia výhrada, ktorá nie je založená na údajnej „povinnosti znížiť škodu", ktorú má poškodený z protiprávneho konania, ale na zmiernení škodlivých dôsledkov rozhodnutia Cement z dôvodu zriadenia bankových záruk. [54]

107. Treba si všimnúť, že táto výhrada smeruje k vyvráteniu správnosti tvrdenia, ktorým Súd v tej časti napadnutého rozsudku, ktorá sa týka existencie príčinnej súvislosti, vylúčil, že by si odvolateľ mohol účinne uplatniť všeobecnú zásadu zákazu bezdôvodného obohatenia, aby získal náhradu nákladov bankovej záruky. Toto tvrdenie je uvedené v bode 130 napadnutého rozsudku, ktorý znie takto:

„... je potrebné konštatovať... že nezaťaženie Komisie nákladmi týkajúcimi sa zriadenia bankovej záruky nebude viesť k žiadnemu bezdôvodnému obohateniu Spoločenstva, pretože náklady zriadenia tejto bankovej záruky neboli zaplatené Spoločenstvu, ale tretím osobám. Rešpektovanie všeobecnej zásady zakazujúcej bezdôvodné obohatenie teda neodôvodňuje v žiadnom prípade takúto náhradu. Naopak, pokiaľ by Komisia musela znášať náklady týkajúce sa zriadenia bankovej záruky, predmetný podnik by bol v situácii [v ktorej bol] pred prijatím napadnutého rozhodnutia, ale Komisia by naopak bola penalizovaná, pretože by musela nahradiť tomuto podniku sumy, ktorými nedisponovala". [55]

54 — Pozri odvolanie, bod 63 *in fine*.

55 — V bode 20 návrhu žaloby predloženom Súdu, sa odvolateľ výslovne odvolal na zásadu zákazu bezdôvodného obohatenia sa a na jej uplatnenie Súdom a tvrdil, že Komisia má povinnosť zaplatiť úroky z omeškania z pokuty, ktorá bola protiprávne uložená a vybraná, v rozsudku z 10. októbra 2001, Corus UK/Komisia (T-171/99, Zb. s. II-2967).

108. Treba zdôrazniť, že zákaz bezdôvodného obohatenia, ktorý predstavuje všeobecnú zásadu práva Spoločenstva a platí aj vo vzťahu k Spoločenstvu, [56] sa v prejednávanej veci nedá uplatniť ako samostatný základ návrhu odvolateľa, v ktorom požaduje zaviazať Komisiu na náhradu nákladov bankovej záruky. Tento návrh, ako je uvedené v napadnutom rozsudku a ako jasne vyplýva aj z odvolania, je návrhom na náhradu škody, ktorý sa opiera o mimozmluvnú zodpovednosť Spoločenstva podľa článku 288 druhého odseku ES. Všeobecná zásada zákazu bezdôvodného obohatenia sa naopak v prejednávanej veci dá uplatniť ako výkladové kritérium podmienky týkajúcej sa príčinnej súvislosti pre vznik uvedenej zodpovednosti. V rámci skúmania tejto podmienky, ako som uviedol vyššie, Súd naozaj skonštatoval skutočnosti, ktoré boli uvedené v predchádzajúcom bode a ktoré odvolateľ spochybňuje pred Súdnym dvorom v rámci tretieho odvolacieho dôvodu, ktorý sa tiež týka existencie tejto podmienky.

109. Domnievam sa, že táto výhrada vznesená odvolateľom proti posúdeniu Súdu, ktorý vylúčil, že by mohol účinne uplatniť všeobecnú zásadu zákazu bezdôvodného obohatenia, by mala byť v zásade chápaná tak, že cieľom tejto výhrady je uznanie toho, že vzhľadom na to, že rozhodnutie zriadiť bankové záruky *zmiernilo rozsah škody*, ktorá vznikla v dôsledku protiprávneho správania Komisie, bez ohľadu na to, či bolo toto rozhodnutie slobodné alebo bolo urobené z povinnosti, nemôže prerušiť priamu príčinnú súvislosť medzi protiprávnym správaním a škodou bez toho, aby bola vyššie uvedená zásada porušená.

110. Táto výhrada, ktorá nastoľuje právnu otázku, je teda v rámci odvolania prípustná a myslím si, že je potrebné vážne sa ňou zaoberať.

111. Odvolateľ predovšetkým tvrdí, že zriadenie bankových záruk spoločnosťami ABZK a Nordcement namiesto zaplatenia pokuty im umožnilo vyhnúť sa uzavretiu zmluvy o pôžičke s bankami, aby tak získali potrebné prostriedky na zaplatenie tejto pokuty. Ak by však zmluvu o pôžičke uzavreli, Komisia by bola povinná z dôvodu náhrady škody podľa článku 288 druhého odseku ES nahradiť odvolateľovi úroky z dlhov z tejto pôžičky znížené o úrokové výnosy, ktoré by sa inštitúcii podarilo získať z čiastky nadobudnutej z dôvodu pokuty. Podľa odvolateľa by bol však tento rozdiel vyšší než skutočné náklady bankovej záruky.

56 — Rozsudok z 10. júla 1990, Grécko/Komisia, C-259/87, Zb. s. I-2845, zverejnenie zhrnutia, bod 26. Pozri tiež rozsudky Súdu Corus UK/Komisia, už citovaný, bod 55, a z 23. novembra 2004, Cantina sociale di Dolianova a i./ Komisia, T-166/98, Zb. s. II-3991, bod 160.

112. Domnievam sa, rovnako ako odvolateľ, že Súd nesprávne vylúčil akékoľvek bezdôvodné obohatenie Spoločenstva z dôvodu, že uvedené náklady neboli zaplatené Spoločenstvu, ale tretím osobám (bankám), a keď zdôraznil, že náhrada týchto nákladov zo strany Komisie by ju neoprávnene penalizovala, pretože by musela nahradiť sumy, ktorými nedisponovala.

113. Tým, že Súd uvažoval týmto spôsobom, nevšimol si skutočnosť, že o „obohatenie" môže ísť nielen vtedy, keď u dotknutej osoby dôjde k zväčšeniu jej majetku, ale aj vtedy, keď sa zmenší jej zodpovednosť (dlhy). Súd sa nesprávne zameral na skutočnosť, že Komisia neprijala žiadnu platbu, podľa mňa sa však mal zamerať na dlh (nahraditeľnú škodu), ktorý by Spoločenstvu vznikol v tom prípade, ak by bola nezákonne uložená pokuta zaplatená.

114. Zastávam názor, že ak by sa preukázalo na jednej strane, že situácia na finančných trhoch a situácia sankcionovaných podnikov bola skutočne taká, že zriadenie bankových záruk umožnilo vyhnúť sa vzniku škody (nekrytej samotným zaplatením úrokov z omeškania z čiastky pokuty, ktoré by bola Komisia povinná nahradiť [57]), ktorá by bola vyššia ako výška nákladov vynaložených na bankové záruky, a na druhej strane, že Spoločenstvo malo za túto škodu spôsobenú protiprávnym úkonom zodpovedať podľa článku 288 druhého odseku ES, odvolateľ by mal na základe tohto ustanovenia právo požadovať od Spoločenstva náhradu týchto nákladov.

115. Aj keď nedbanlivé správanie poškodeného z protiprávneho konania, ktorým sa spolupodieľal na vzniku škody, ktorá mu bola spôsobená, môže za určitých podmienok skutočne prerušiť príčinnú súvislosť medzi protiprávnym konaním a škodou, treba uviesť, že toto sa nevzťahuje na prípady, keď dôsledkom správania tej istej osoby, ktorá naopak vynaložila primeranú starostlivosť pri obmedzení rozsahu škody, ktorým došlo k zmene sledu udalostí príčinnej súvislosti vyvolaných protiprávnym

57 — Táto platba spolu s vrátením istiny nedôvodne zaplatenej pokuty je povinnosťou Komisie podľa článku 233 ES pri výkone rozsudku zrušujúceho alebo znižujúceho pokutu uloženú pre porušenie ustanovení Zmluvy týkajúcich sa hospodárskej súťaže. V tomto zmysle pozri rozsudok z 8. júla 2004, Corus UK/Komisia, T-48/00, Zb. s. II-2325, bod 223, a uznesenie zo 4. mája 2005, Holcim (France)/Komisia, T-86/03, Zb. s. II-1539, bod 30.

konaním, je vznik inej a menšej škody, namiesto nahraditeľnej škody, ktorá by inak vyplývala z protiprávneho konania. [58]

116. Ak by som túto otázku položil inak, dá sa povedať, že ak poškodený z protiprávneho konania vynaložil takú starostlivosť, ktorá prispela k odvráteniu škody alebo aspoň k obmedzeniu jej rozsahu, zodpovednosť (za protiprávny úkon) Spoločenstva za náklady alebo iné straty, ktoré boli spôsobené poškodenému pri tomto jeho správaní, sa neskúma z hľadiska existencie príčinnej súvislosti medzi protiprávnym úkonom a škodou alebo uvedenými stratami, ale z hľadiska existencie príčinnej súvislosti medzi protiprávnym úkonom a odvrátenou nahraditeľnou škodou.

117. Domnievam sa, že napriek tomu je vhodné dodať, že právo na náhradu nákladov alebo strát spôsobených poškodenému z protiprávneho konania pri jeho snahe odvrátiť škodu existuje — aspoň v medziach výšky nahraditeľnej škody, ktorá bola odvrátená — dokonca aj v prípade, keď náklady a straty sú rovnaké alebo vyššie než výška tejto nahraditeľnej škody.

118. Domnievam sa, že výhrada odvolateľa proti tvrdeniu Súdu uvedenému v bode 107 vyššie je preto dôvodná.

119. Pokiaľ by na rozdiel od toho, čo navrhujem, Súdny dvor vyhovel druhému odvolaciemu dôvodu, domnievam sa, že by mal vyhovieť v medziach, ktoré boli práve uvedené, aj tretiemu odvolaciemu dôvodu.

O dôvodnosti žaloby o náhradu škody

120. V súlade s článkom 61 Štatútu Súdneho dvora, „ak je odvolanie dôvodné a Súdny

58 — Domnievam sa, že v tejto súvislosti je dôležité uviesť, že v dvoch najznámejších súčasných pokusoch odborníkov v tejto oblasti o kodifikáciu zásad európskeho práva o zodpovednosti za škodu (pokusy, ktoré vychádzali z porovnávacieho prieskumu vnútroštátnych systémov a smerovali k úvahám a príprave terénu na prípadnú budúcu harmonizáciu a zjednotenie týchto systémov) — pokus European Group on Tort Law (Európska skupina pre zodpovednosť za škodu, ďalej len „EGTL") z Viedne (pozri http://www.egtl.org) a pokus Study Group on a European Civil Code (Študijná skupina pre európsky občiansky zákonník, ďalej len „SGECC") z Osnabrücku (pozri http://www.sgecc.net) — sa nachádza článok predpokladajúci nahraditeľnosť nákladov, ktoré vznikli pri vynaložení primeranej starostlivosti na odvrátenie hroziacej škody alebo na zmiernenie jej závažnosti. Pozri článok 2:104 „zásad európskeho práva o zodpovednosti za škodu", ktoré vypracovala EGTL (znenie z mája 2005) a článok 6:302 zásad európskeho práva o zodpovednosti za škodu, ktoré vypracovala SGECC (znenie z novembra 2006).

dvor zruší rozhodnutie Súdu prvého stupňa, môže Súdny dvor sám právoplatne rozhodnúť o veci samej, ak to stav konania dovoľuje, alebo môže vec vrátiť Súdu prvého stupňa na ďalšie konanie".

121. Vzhľadom na záver, ku ktorému som v rámci skúmania druhého odvolacieho dôvodu dospel a ktorý by stačil na zamietnutie návrhov odvolateľa, uvediem len jednu a jednoduchú poznámku, ktorá sa týka prípadného uplatnenia vyššie uvedeného ustanovenia Súdnym dvorom, v prípade, že by druhému a tretiemu odvolaciemu dôvodu vyhovel.

122. Aj keď odvolateľ navrhuje, aby Súdny dvor rozhodol vo veci samej s konečnou platnosťou a zaviazal Komisiu na náhradu nákladov bankovej záruky zvýšených o úroky z omeškania, ani v konaní pred Súdom prvého stupňa a ani v konaní pred Súdnym dvorom nijako nepreukázal tú skutočnosť, že by zaplatenie pokuty namiesto zriadenia bankových záruk spôsobilo nahraditeľnú škodu, ktorá by zo strany Komisie nebola krytá zaplatením úrokov z omeškania z čiastky pokuty. Odvolateľ najmä nepredložil podrobné informácie a dôkazy jednak o tom, že pre spoločnosti ABZK a Nordcement bolo na účely zaplatenia uloženej pokuty nevyhnutné uzatvoriť zmluvu o pôžičke, a jednak o výške sadzieb úrokov z dlhov, ktoré by boli na tieto pôžičky použité.

123. Domnievam sa, že táto poznámka, ktorá neumožňuje nahradiť odôvodnenie napadnutého rozsudku, ak sa zruší na základe tretieho odvolacieho dôvodu,[59] je podľa mňa dôvodom, aby Súdny dvor, pokiaľ by uvedený rozsudok zrušil, rozhodol vo veci s definitívnou platnosťou a žalobu o náhradu škody zamietol.

O trovách

124. Podľa článku 122 ods. 1 rokovacieho poriadku, ak je odvolanie zamietnuté, Súdny dvor sám rozhodne o trovách konania. Podľa článku 69 ods. 2 uvedeného rokovacieho poriadku účastník konania, ktorý vo veci nemal úspech, je povinný nahradiť trovy konania, ak to bolo v tomto zmysle navrhnuté.

59 — Pripomínam však, že podľa judikatúry Spoločenstva, nesprávne právne posúdenie Súdom nemá za následok neplatnosť napadnutého rozsudku, ak sa jeho výrok opiera o iné *právne* dôvody (pozri v tomto zmysle rozsudky z 2. apríla 1998, Komisia/Sytraval a Brink's France, C-367/95 P, Zb. s. I-1719, bod 47; Komisia/Camar a Tico, už citovaný, bod 57, a z 30. septembra 2003, Biret International/Rada, C-93/02 P, Zb. s. I-10497, bod 60. Poznámka, ktorú som uviedol v návrhoch, je uplatniteľná na stanovenie skutkového stavu a posúdenie príslušných dôkazov a nie vo vzťahu k právnemu posúdeniu skutkového stavu, ktorý konštatoval Súd.

125. Vzhľadom na to, že navrhujem, aby Súdny dvor odvolanie zamietol a keďže Komisia navrhla zaviazať odvolateľa na náhradu trov konania, domnievam sa, že je opodstatnené zaviazať ho na náhradu trov odvolania.

Návrhy

126. Vo svetle vyššie uvedeného navrhujem Súdnemu dvoru, aby určil, že:

— odvolanie sa zamieta,

— odvolateľ je povinný nahradiť trovy konania.